

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk	Behandeld door:	Telefoon	Bijlagen:
		0086173342	Ayla Grotenboer	(0512) 386 222	2

Onderwerp:
Uitvoer Lokale Aanpak Isolatie Opsterland 2024

Beetsterzwaag, 12 maart 2024
Verzonden op: 14 maart 2024

Geachte raad,

Afgelopen jaar heeft de gemeente Opsterland een Specifieke Uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie (LAI) vanuit het Nationaal Isolatie Programma ontvangen. We hebben hierdoor een bedrag van € 2.177,- beschikbaar om maximaal 717 koopwoningen met een lage WOZ-waarde en een laag energielabel tot 1 januari 2027 te isoleren. Via deze brief stellen we u graag op de hoogte van de ontwikkelingen omtrent de uitvoering van de LAI.

De provinciale samenwerking

Voor de uitvoering van deze regeling werken we nauw samen met de provincie en andere Friese gemeenten. Om alle onderling gemaakte afspraken vast te leggen, is besloten een samenwerkingsovereenkomst tussen ons, de andere betrokken 13 Friese gemeenten en de provincie Fryslân te ondertekenen. Onderdeel hiervan is ons collegebesluit van 18 juli 2023 om voor de uitvoering één gezamenlijke partij te selecteren via een Europese aanbesteding waar de provincie penvoerder voor is. Hiervan heeft u op 20 juli 2023 kennis genomen.

Duurzaam Bouwloket als uitvoerende partij

Op 20 februari 2024 is deze opdracht aan Duurzaam Bouwloket (nu ook ons Energieloket) gegund. Een groot voordeel van de samenwerking, is dat de uitvoeringskosten veel lager uitvallen. Zo zijn deze nu maar circa 3% van het geraamde budget, terwijl dit normaal gesproken rond de 10% ligt. Gezien de benodigde tijd voor het inrichten van het platform, is de verwachting dat we begin mei 2024 kunnen starten met de uitvoer van de regeling. Duurzaam Bouwloket is door ons gemandateerd de regeling uit te voeren.

Een provinciaal afgestemde gemeentelijke subsidieregeling

Omdat de uitvoering van de regeling gezamenlijk is belegd bij Duurzaam Bouwloket, is het van belang dat de subsidieregeling tussen de verschillende gemeenten is afgestemd. Zo hebben alle gemeentelijke subsidieregelingen dezelfde voorwaarden, wat duidelijkheid verschaft voor onze inwoners en Duurzaam Bouwloket eenduidige kaders geeft om de regeling uit te kunnen voeren. De subsidieregeling richt zich op particuliere eigenaar-bewoners van woningen met een WOZ-waarde van onder het gemeentelijk gemiddelde (peiljaar 2022). Voor Opsterland ligt deze grens op € 325.000,-. De woning moet in slechte energetische staat zijn, wat betekent dat de woning een label D, E, F of G heeft óf minimaal twee slecht geïsoleerde bouwdelen heeft. De isolerende maatregelen moeten voor 1 januari 2027 uitgevoerd zijn.

Het subsidiebedrag van € 2.177,- is te weinig om grote verduurzamingsmaatregelen te treffen

Het gaat in deze regeling om een subsidiebedrag van € 2.177,- per huishouden. De kosten van het (laten) uitvoeren van isolatiemaatregelen komen vaak ruimschoots boven dit bedrag uit. Binnen de doelgroep van de LAI gaat het vaak om mensen met een laag inkomen en een hoge energierekening die niet in staat zijn voorinvesteringen te doen. Dit blijkt ook uit onze ervaringen met de 6 huishoudens binnen de pilot LAI.

De uitdaging voor ons als gemeente is om onze inwoners duidelijk te informeren omtrent andere landelijke, provinciale en gemeentelijke regelingen. De provincie ziet dit ook in en stelt een provinciale subsidieregeling op om voor koopwoningen in bepaalde Friese buurten en/of huishoudens onder een bepaald inkomen het gemeentelijke subsidiebedrag op te plussen met provinciale gelden. Dit gebeurt in samenspraak met de 14 aangesloten Friese gemeenten. De provincie zal de subsidieregeling vóór 1 mei 2024 vaststellen.

Daarnaast kijken wij of en hoe wij de resterende middelen van de SpUk Energiearmoede kunnen inzetten om deze doelgroep te ondersteunen. Deze SpUk zal naar alle waarschijnlijkheid niet uitgeput worden door de inzet van de 'Energie Kado Regeling (EKR)'. De EKR loopt nog tot en met april 2024. We hebben tot en met 31 december 2025 om deze middelen te besteden.

Ontzorging vanuit het OWO-Energiebureau

Wij zullen ons vooral focussen op hoe een beroep op deze regelingen tot extra bijdragen kan leiden en hoe de doelgroep kan worden ondersteund bij het aanvragen van deze regelingen. Dit zullen wij doen door middel van het ontzorgingsprogramma vanuit het OWO-Energiebureau. Hiervoor worden samen met Oost- en Weststellingwerf binnenkort 3 energieverkenneraars aangenomen. Zij zullen de minder zelfredzame doelgroep van A tot Z begeleiden bij de aanvraag van de subsidie en alles wat hierbij komt kijken.

Het gaat om een groot aantal te bereiken huishoudens gebaseerd op verouderde data

Voor de eerste tranche hebben we als gemeente gemiddeld € 2.177,- per woning toegekend gekregen. In totaal moeten er voor 1 januari 2027 isolerende maatregelen zijn getroffen in 717 woningen. Dit aantal is gebaseerd op (voorlopige) energielabels. Hierdoor is het goed mogelijk dat een deel van deze woningen inmiddels verduurzaamd is. Het is dus van tevoren onbekend hoeveel daadwerkelijk slecht geïsoleerde woningen onze gemeente telt. Daarnaast betreft het een doelgroep die moeilijker te bereiken blijkt. Het lijkt daarom een behoorlijke uitdaging om 717 woningen binnen de doelgroep en binnen de gestelde termijn te isoleren.

De Wet natuurbescherming geeft beperkingen voor spouwmuurisolatie en dakisolatie van buitenaf

Bij het isoleren van woningen moet rekening worden gehouden met de Wet natuurbescherming. Deze wet verbiedt onder andere het vernietigen, doden en verwonden van beschermde dieren- en plantensoorten en het wegnemen van hun verblijfplaatsen. Het gaat hier om soorten als de huismus, gierzwaluw en verschillende vleermuissoorten. Deze dieren broeden vaak onder dakpannen of verblijven in de spouw van een woning. Door dak- en spouwmuurisolatie gaan verblijfplaatsen verloren en is er een risico dat vleermuizen sterven in de spouw. Dit zijn juist wel maatregelen die relatief goedkoop en makkelijk uit te voeren zijn en een hoog rendement hebben.

Daarom hebben wij op 19 september 2023 besloten samen met de gemeenten Oost- en Weststellingwerf een ecologisch bureau in te schakelen om ecologisch onderzoek in onze gemeenten te verrichten om zo voor een tijdelijke Soortenmanagement-ontheffing in aanmerking te komen. Hiervoor is een Europese aanbesteding gestart, waarvan de sluitingsdatum op 31 januari 2024 was. Er zijn geen inschrijvers op deze aanbesteding gekomen. Het risico hierop was van tevoren bekend, aangezien het een overspannen markt betreft.

Nu er niet ingeschreven is, zijn we als gemeenten vrij onderhands aan te besteden. De vraag is echter of het nog lukt een ecologisch bureau te vinden die dit jaar voldoende capaciteit heeft. Als dit niet het geval is, zullen we proberen alvast te contracteren voor komend jaar om er dan zeker van te zijn het ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren.

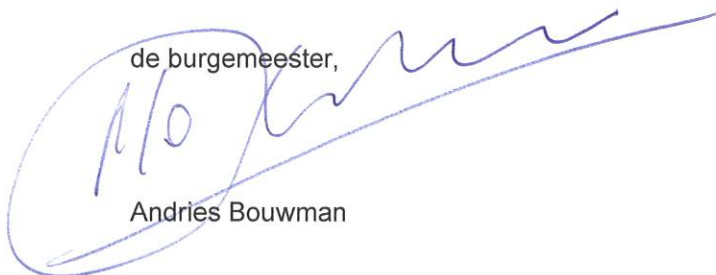
In dat geval zal de LAI in eerste instantie moeten worden uitgevoerd op basis van de Kamerbrief van minister Hugo de Jonge (zie bijlagen voor beide brieven uit oktober en december 2023). Hierin wordt een korte-termijn isolatieaanpak voorgesteld waarbij bedrijven natuurinclusief isoleren met een maximum percentage (5-7%) woningen per buurt. Deze tijdelijke werkwijze vervalt na 3 jaar, waarna er een (pre-)Soortenmanagementplan moet zijn. De verwachting is dat deze werkwijze in maart 2024 van kracht wordt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

Sandra van 't Hooge

de burgemeester,

Andries Bouwman